

Az állami vagyonkezelő azt is sérelmezi, hogy a természetvédők főleg jó hozamú erdők átadására számítanak. Kérésük teljesítése 800 millió forinttal csökkentené a gazdaságok eredményeit, s elmaradna 6–6,5 milliárd forint költségvetési befizetésük. Az ÁPV kifogásolja azt is, hogy egyes nemzeti parkok csak vagyonkezeléssel foglalkoznának, míg mások hatóságként is tevékenykednének.

* * *

Több ezer hektár odaítélé- séről dönt a kormány

Haraszthy László szerint megalapozatlan az ÁPV Rt.-nek az a javaslata, hogy az állam ellentételezze az állami erdőgazdaságoknak azokat a költségeit, amelyeknek a viselését a természetvédelmi törvény írja elő. Más kérdés, tette hozzá a helyettes államtitkár, hogy az államnak bővítenie kell a természetvédelmi szolgáló forrásokat, ám nem kártalanítás formájában.

Megtudtuk: négy nemzeti park végezne kizárólag vagyonkezelést, a további hat parkban ugyanis ennek egyelőre nincsenek meg a feltételei. A minisztériumi vezető szerint a nemzeti parkok a világon mindenütt vagyonkezelőként működnek. A hatósági tennivalókat itthon is átvennék a folyamatosan kialakuló egységes zöldhatóságok. Ezek vízügyi, környezetvédelmi és természetvédelmi feladatot egyaránt ellátnak majd.

Mindkét fél a nyitottságát, tárgyalási készségét hangoztatja, de egyik sem enged. A döntés a kormányra vár.

(Magyar Hírlap)

Adjon az Isten

**Adjon az Isten szerencsét!
Szerelmet, forró kemencét,
Üres vékamba gabonát,
Árva kezembe parolát!
Lámpámba lángot, ne kelljen
Korán az ágyra hevernem.
Kérdésre választ Ő küldjön,
hogy hitem széjjel ne düljön.
Adjon az Isten fényeket!
Temetők helyett életet.
Nekem a kérés nagy szégyen,
Adjon úgy is, ha nem kérem.**

Nagy László

A Szeniorok Tanácsának közleménye

Az OEE Szeniorok Tanácsa időszerű ülését 2003. november 4-én tartotta Budapesten, az OEE (Fő u. 68. sz. alatti) 425. sz. tárgyalójában. Az ülésen részt vett a tagság 70%-a, ill. meghívott vendégek.

Az elnöki üdvözlés és megnyitó után a tagság néma felállással, méltósággal emlékezett 1956. november 4. áldozataira, illetve az időközben elhunyt *Jakabffy Ernő, Lessényi Béla* kollégáinkra, tagtársunkra, akik példászerű emberi értékek közvetítői voltak.

Az *első napirend* keretében *Haraszthy László KvVM b. államtitkár* „A Természetvédelem és az Erdészet életszerű együttműködésének lehetőségei” címmel vázolta a Természetvédelmi Hivatal által érvényesítendő jogszabályi kötelezettségeket és azt a „mozgásteret”, amelyben a két szakág együttműködése zavartalanul fejlődhet. A tervezett téma szerepeltetését, a „közös gyökérből sarjadó” erdészet és a természetvédelem között felszínre kerülő feszültségek váltották ki. Az előadó készséggel vállalkozott e probléma megvitatására remélve, hogy a véleménycsere elősegíti az azonos érdekű megoldások kialakulását.

Az előadó előjáróban fontosnak tartotta kiemelni, hogy:

– A közelmúltban az erdőügy megítélése igen sok módosuláson ment át. Ebben a folyamatban szükségszerű az egyes, eltérő szempontból megközelíthető szakkérdések megvitatása. A fogalmak „közös nevezőjű” értelmezése azonban párbeszéd útján történhet, amire ő készen áll.

– Véleménye szerint minden kérdést az adott időszak függvényében és komplexen kell szemlélni. Ezért fogadta el személyesen a témakör közös elemzésének lehetőségét. A nézetkülönbségre, többek között, okot szolgáltat például az, hogy az akácerdő 30%-a ott van, ahol tölgy is lehetne! Az ő szemléletükben a természetszerűbb és állandó „erdőkép” megtartása, alakítása jelenti a célállapotot. A gyepterületek kezelését is másképpen ítélik meg. Nézetükben nem kell feltétlenül beerdősíteni, felújítani. Igaz, ennek az igénynek a teljesítése más jellegű erdőkezelést és többletfeladatot igényel, költség tekintetében is. A természetvédelemnél az ilyen felfogású erdőművelésre, kártala-

nításra vagy többletigények teljesítésére mintegy 1,5 Mrd Ft-ot terveztek a következő költségvetésben, hogy a finanszírozás feladatarányos lehessen.

– Megemlítette, hogy felmerült a védett erdős területek bizonyos részeinek természetvédelmi vagyonkezelésbe vétele. Azonban ezzel nem kívánták sérteni az erdészet integritását. Az elgondolásuk arra irányul, hogy a nézetük szerinti használati, kezelési módszerek kialakítására tapasztalatot szerezzenek. A megoldásra úgy keresnek a választ, hogy egyik fél érdeke se sérüljön, és a két ágazat közötti átjárás, jó együttműködés biztosítható legyen. Hiszen az egységes szemléletű kezelési módszerek kialakítása közös érdek. Így merült fel – mintaterület jelleggel – elsősorban az Aggteleki NP területére eső erdőrészek átvétele, ahol az erdő gazdasági értéke kevésbé dominál. Ui. Az ÁPV Rt. vagyonkezelésében az érdekkülönbözés legkifejezőbb eleme a piaci értékítélet. Ebben a szemléletben a fa hasznosítása, a profit a meghatározó. A természetvédelem viszont nem törekszik profitra. Hangsúlyosabb szerepet kap az élőhely jelleg fenntartása és az ökoszisztéma, az erdő gondozása.

– Kiemelte továbbá, hogy az egységes feltételű erdőkezelés irányítása természetvédelmi szempontból is kívánatos. Hiszen a hosszabb távú szemlélet érvényesítése jelentheti a természeti erőforrással történő optimális gazdálkodást. A nézeteltérések az esetlegesen előforduló, említett kritikus kérdésekben sem feloldhatatlanok, egyrészt mert pl. a cca. 1200 erdőrészből 2%-nyi területre esett lényegi korlátozás. Másrészt a természetvédelem szakmai létszámának mintegy harmada erdészeti képesítésű – valamivel kevesebb gyakorlati tapasztalattal –, de a szakmai háttér is adott. Az sem közömbös, hogy amíg a természetvédelem feladatellátásának pénzügyi feltétele 4 km-nyi autópálya költségével arányosítható, addig az erdészet 1 km-nyi feltétellel rendelkezhet. Közös cél kell legyen, hogy ezt vagy ennél nagyobb arányt a két szakág közösen szerezhessen meg a minél természetszerűbb és hatékonyabb hasznosítás érdekében.

A Szenioroknál kialakult véleménycsere igazolta azt, hogy a nézetek üt-

köztetése a szakma nagy gyakorlatú tagjaival erősítheti a két szakterület hatékonyabb együttműködését. Reméljük, hogy a még tisztázásra szoruló kérdések – Államtitkár Úr „igérvényének” megfelelően – egy nemzeti parki helyszínen folytatódhat.

Az elhangzottakkal összefüggésben kérdéseket intéztek és észrevételt tettek: *dr. Szász Tibor, dr. Járasi Lőrinc, dr. Erdős László, dr. Király Pál és Varga Béla*, amelyekből jellemzőbb észrevételek a következők:

– Az erdővel összefüggő konfliktusforrások jelentős része vezethető vissza az ún. Trianoni-szindrómához, mert a sérülés itt volt a legkifejezőbb, illetve a megcsönkített ország tűzifa-ellátása érdekében került előtérbe a gyorsan növekvő fafajok telepítése. Ugyanakkor az erdész természetszeretetét mi sem bizonyítja jobban, hogy az ő munkájuk eredménye a védelemre érdemesült természetszerű erdőrészek jelentős aránya!

– Kérdés, hogy a régi viszonyok visszaállítására irányuló elképzelés melyik korszakra vonatkozatható? Számításba véve ma már az egyre nyilvánvalóbb éghajlatváltozás előjeleit?

– A természetvédők „máshogy látása” sok esetben a gyakorlatiatlanságot tükrözi, és bizonyos (tisztázatlan és „jogászkodó” megközelítésű) részletkérdések miatti viták a lényegről vonják el a figyelmet!

– Felmerülő kérdés, hogy a hazai védett területhez viszonyított, cca. 1/3-os védett erdőterület arány kellően megalapozott-e? A környező nemzetek nagyobb erdőszűrségű területeihez viszonyítva ez az arány ott jelentősen alacsonyabb! Ez jelzés értékű, és felveti az erdő szerepének megfontoltabb felülvizsgálatát. Ui. Fokozódik a fa iránti igény, amely a természetes energiahordozó jellegében is tapasztalható.

– Az ún. Pro Silva, természetes folyamatokra alapozott erdőgazdálkodási irányelvek nem vitathatóak és helyesek is. Gyakorlati érvényesülésük azonban, elsősorban magántulajdonú, természetszerű erdőkben és fokozatosan remélhető.

– A „másképp látáshoz” célszerű a tapasztalatok leszűrésére alkalmas mintaterületeket kijelölni, ill. az elképzelést tudományosan kellően megalapozni.

A véleménycsere alapján a következő állásfoglalás összegeztető:

• *Az erdészet elvi irányítása egy „főbátóság” útján történjen.* A – már így is – túlzott irányítási tagoltságot kockázatos tovább fokozni, mert az veszélyez-

tetné az erdők – szakmai követelményeket kielégítő – kezelését.

• *Az egységes irányítás, ill. az erdők állami részének non profit jellegű vagyongazdálkodása oldaná az erdészet és a környezet-termesztvédelem közötti ellentéteket, hiszen a természetvédelem történetileg az erdészetben belül alakult ki. Ilyenformán megszűnnének az eltérő érdekeltségek és a „birodalomépítést” motiváló tényezők.*

• *A két szakterület közös érdeke kidolgozni az erdőkezelés közös nevezőjű stratégiai tényezőit, amelyekre a programok, célok alapozhatók. A jelenlegiek túl tagoltak. Utasítás részletességűek, nehezen kezelhetők. Szóhasznála-*

tuk, megfogalmazásuk félreérthetők, sok esetben átfedésben vannak.

• A természetvédelem számára fontos feladatnak tűnik az, hogy az összes védett területre legalább olyan mélységű – térbeli rendet is biztosító – értékleltár készüljön mint az erdőre vonatkozó Erdőtervek.

• A védett erdőterületből *amennyit indokolt vagyongazdálkodásba vételre szorgalmazni, amennyin az elméletileg kidolgozott erdőkezelési formát* – a minta-területen – a gyakorlat bizonyított.

• A jövőben a természetvédelmi – erősebb – jogszabály gyakorlati eredményességét az önmérséklet döntően befolyásolja.

S. Nagy László

Időt nyertek az erdészek

Szakmai körökben felháborodást váltott ki a tervezett intézkedés

Megyei körkép – Hatalmas felháborodást váltott ki szakmai körökben az a hír, hogy a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Természtvédelmi Hivatala saját kezelésbe kívánja vonni az állami erdők egy részét.

A Szombathelyi Erdészeti Rt. 2003. augusztus 22-én kapott levelet az ÁPV Rt.-től, a társaság tulajdonosától. A levél szerint a Természtvédelmi Hivatal Vas megyében 14 ezer hektár (országos szinten több mint 58 ezer hektár) állami erdőt kíván saját vagyongazdálkodásba vonni. A tervezett kezelésváltás két, a vasi erdőgazdálkodás szempontjából kulcsfontosságú területet, az Őrséget és a Kőszegi-hegységet érintette volna. A hír hallatán az erdészeti szakemberek szinte kivétel nélkül katasztrófától, az erdészeti rt. ellehetetlenülésétől tartottak. Számításaik szerint az rt. éves szinten 600 millió forinttal gazdagítja az állami költségvetést, a két érintett térségben komoly beruházások fejlődtek be az elmúlt időszakban, így érthetetlen, miért akar megszabadulni az állam a hasznos hozó ágazattól. Amennyiben a kezelésváltás bekövetkezik, a társaság vagyona közel 4 milliárdnyit kerülne az Őrségi Nemzeti Park kezébe. A becsült 600 fős létszámleépítés miatt kalkulált végkielégítés további 150 milliót húzna ki a társaság zsebéből, nem beszélve a feleslegessé váló hatalmas gép- és eszközparkról, amit feltehetően mélyen áron alul kellene értékesíteni – vélelmezték a szakemberek.

Miután a tervezet napvilágra került, szinte minden fórum tiltakozásának

adott hangot. A Vas Megyei Agrárkamara levélben tájékoztatta a földművelésügyi és vidékfejlesztési minisztert a kialakult helyzetről. Györffy Lászlótól, az agrárkamara alelnökétől megtudtuk: levelükben leírták, hogy az erdészeti rt. területein minőségi erdőgazdálkodás folyik, a természetvédelmi előírások maximális betartásával. Így tehát nincs szakmai indoka a kezelésváltásnak, nem beszélve 600 munkahely és többmilliárdnyi vagyon bizonytalan sorsáról. Válaszlevelében a miniszter biztosította a szakembereket, hogy a kezelésváltásra nem kerül sor. A rengeteg tiltakozás hatására és az alapos szakmai vizsgálatok után az illetékesek úgy döntöttek, lekerül az ügy a napirendről.

A Vas Megyei Tudományos Ismeretterjesztő Egyesület asztaltársasága a környezetvédelmi miniszternek küldte el levelét. Horváth János, az asztaltársaság tagja elmondta: a kezelésváltás lehetőségét adna a hatósági és a végrehajtási feladatok összemosására. A Természtvédelmi Hivatal rendelkezik ugyanis azzal a törvényi háttérrel, amely alapján módja van a gazdálkodásban a természetvédelmi érdekek érvényesítésére. Mi biztosítaná ezt független külső szerv kontrollja nélkül? Az erdészeti rt. mellett lobbizott a Mezőgazdasági, Erdészeti és Vízügyi Dolgozók Országos Szervezete is, amely a kancelláriaminisztert kérte, hogy állítsa le a tervezett kezelésváltást.

A kezelésváltásról érkezett hírek régen tapasztalt összefogást váltottak ki az érintett falvak körében is. Négy kistérség 45 polgármestere látta el kézjeggyel azt az állásfoglalást, melyben a